

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 4. An Propositionum contradictoriarum de futuro contingente, una sit determinatè vera, & altera determinatè falsa?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

§. IV.

An Propositionum contradictoriarum de futuro contingente una sit determinatè vera, & altera determinatè falsa?

521. *Nota.* Futurum illud dicitur, quod nunc non est, erit autem postea. Est terminus concretus, qui pro subjecto, vel recto dicit rem, quæ futura est; pro forma autem sive obliquo dicit futuritionem, nempe formalem, quæ est non existentia rei pro nunc, & existentia ejus pro tunc, i. e. pro tempore sequenti. Dixi *Formalem*; nam alia futuritio est causalis, quæ est ipsa causa productura effectum. Ex his advertes, quod futuritio duo dicat tempora, alterum præsens, in quo dicit negationem rei, alterum secuturum, in quo existentiam rei asserit. Observandum prætereà, quod futurum aliud sit *contingens*, quod ita futurum est, ut possit non esse futurum, ut *Pluvia*, vel *serenitas*. Aliud est *necessarium*, quod ita futurum est, ut non possit non esse futurum; sic futurus est *solis ortus*. Aliud est *Absolutum*, quod futurum est independenter ab aliqua conditione, ut *Sol oriturus*. Aliud est *Conditionatum*, quod dependenter ab aliqua conditione fiet, ut *conversio peccatoris, si conditioni devotè interesset*. Aliud est futurum *determinatum*, quod certò, & determinatè fiet, præscindendo, an fiat ex necessitate causæ, an ex libera causæ determinatione. Sic *determinatè futurum est peccatum Anti-Christi, etsi liberè*; quia se liberè determinabit ad peccatum. Denique benè notandum est, necessitatem aliam

esse antecedentem, aliam consequentem. *Antecedens*, sive *absoluta* est, quæ oritur à causa ex natura ad certum effectum determinata; sic ignis applicatus ad paleam, eam necessariò comburit. *Consequens*, sive *conditionata* est, quæ oritur ex hypothesi, vel suppositione liberæ determinationis. Sic Petrus, si se liberè ad peccandum determinaverit, necessariò peccat consequenter; alias peccaret, & non peccaret. His positis, & suppositis status questionis est hic: An ex propositionibus contradictoriis singularibus de futuro contingente (quales sunt v. g. *Petrus peccabit*, *Petrus non peccabit*) una sit hodie determinatè vera, & altera determinatè falsa quoad se, idque præscindendo à decreto Dei? h. e. Etiam si non cogitemus, Deum defacto jam statuisse, peccatum futurum permittere, aut non permittere, modò decretum illud divinum pro tempore per copulam importato concipiatur ponendum.

522. *Dico*. Una talium propositionum est hodie determinate vera, altera falsa, etiam præscindendo à Decreto Dei. Ita Conimbricenses, Suarez Gran. Amicus, & plurimi alii, tum Theologi, tum Philosophi. *Ratio est*: Quia propositionum contradicentium de futuro contingente, una est hodie objecto suo determinatè conformis, & altera determinatè difformis; ergo etiam una est hodie determinatè vera, & altera determinatè falsa; nam determinata conformitas est determinata veritas, & determinata difformitas est determinata falsitas. *Prob.*

Prob. ant. Illa propositio est hodie determinatè conformis objecto, cujus objectum ita existet determinatè, sicut propositio enuntiat; & illa propositio est hodie determinatè falsa; cujus objectum determinatè non existet, ut propositio enuntiat; sed unius propositionis objectum ita existet determinatè, ut ipsa enuntiat, & alterius objectum determinatè non existet, ut altera enuntiat; ergo. *Minor constat exinde;* quia idem objectum nequit simul esse futurum, & non esse futurum; sicut idem nequit simul esse, & non esse; fuisse, & non fuisse. Dixi: *Etiã præsciendo à decreto Dei.* Nam, etsi Petrus v. g. pro tempore futuro reipsa peccaturus sit, dependenter à decreto Dei permissivo, hoc tamen decretum non necessariò intelligitur pro illo tempore, in quo fit, & vera est propositio affirmans, Petrum peccaturum; & sicut propositio de præsentis aut præteritis vera aut falsa est, præsciendo à decreto Dei, ita & propositio de futuro. Adde, quod verificativum formale propositionis de futuro non sit *futuritas causalis* objecti, quæ decretum Dei includit; sed *Formalis futuritas*, quæ à Decreto Dei præscindit, & formaliter non est aliud, quàm non existentia rei pro nunc, & existentia rei pro tunc, sive pro tempore futuro, quo haberetur formaliter, licet res pro nunc non existens, existeret postea independenter ab omni decreto Dei.

523. *Obj. 1.* Objectum ejusmodi propositionum non est determinatè futurum, vel non futu-

492 DE CONTRADICT. DE FUTURO CONTING.
futurum ; ergo nec una illarum est determinatè vera , & altera falsa. *Prop. ant.* Objectum est adhuc indifferens ad futurum , vel non futurum ; ergo. *R. D. ult. Ant.* est indifferens pro tempore præfenti , quo profertur propositio , & ante determinationem causæ liberæ. C. Pro tempore futuro , pro quo profertur , & supposita determinatione causæ liberæ. N. Ut propositio sit determinatè vera , sufficit , si objectum sit determinatum pro tempore per copulam importato. *Si ais.* Objectum nondum habet , suū determinativum ; ergo necdum est determinatè futurum. *R. D. ant.* Nondum habet suū determinativum nunc pro nunc. C. nunc pro tunc , sive pro illo tempore , pro quo futurum esse enuntiatur. N. Determinativum duplex est ; aliud dicitur *causale* , & *extrinsecum* ; hoc est decretum Dei , aliæque causæ extrinsecæ. Aliud est *formale* , & *intrinsecum* ; hoc est ipsa sic se habentia rei. Neutrum horum nunc existit , existet autem postea , pro tempore , pro quo objectum futurum enuntiatur. *Si reponas* , Una harum propositionum nunc nequit esse conformis objecto , quia hoc nondum est ; ergo. *R. D. ant.* Nequit nunc esse conformis pro nunc. C. pro tunc. N.

524. *Obj. 2.* Ut paries sit albus , debet hodie dari id , per quod sit albus ; ergo etiam ut propositio sit vera , debet hodie dari id , per quod est vera. *R. 1.* Sequeretur , nec propositionem de præterito hodie esse veram. *R. 2.* *N. Conf. Disp. est :* Quia paries albus est per albedi-

bedinem sibi physicè unitam; ut autem unum
 alteri physicè uniatur, physicè existere debet.
 Econtra actus verus est per conformitatem cum
 objecto existente pro illo tempore, pro quo
 propositio enuntiat; cum igitur enuntiet pro
 futuro, illud pro futuro & non pro præsenti
 existere debet. *Inst. 1.* Quod actu nihil est,
 nequit actu verificare propositionem; sed ob-
 jectum futurum actu nihil est; ergo. *R. 1.* Er-
 go nec datur propositio vera de præterito. *R. 2.*
D. maj. nequit verificare propositionem de præ-
 senti. *C.* De futuro vel præterito, *subd.* quod
 nihil est & physicè, & objectivè. *C.* quod nihil
 est physicè, est tamen aliquid objectivè, &
 in repræsensatione. *N.* *Inst. 2.* Hæc propo-
 sitio: *Petrus cras peccabit*, potest fieri falsa, quia
 Petrus potest non peccare; ergo nequit esse
 determinatè vera. *R. D. ant.* Potest fieri falsa,
 in sensu composito liberæ determinationis Pe-
 tri. *N.* in sensu diviso. *C.* *Inst. 3.* Ergo Petrus
 necessariò peccabit. *R. D. necessitate antecedente*
liberam ejus determinationem. N. necessitate
consequente eam. C. *Inst. 4.* Ex supposito,
 quod hæc propositio: *Petrus peccabit*, jam sit
 determinatè vera; ergo jam ab æterno fuit
 determinatè vera, & Deus ab æterno Petrum
 peccaturum prævidit. *R. C.* Nam supposito,
 quod Petrus crastinâ die peccet, futuritio for-
 malis hujus peccati *logicè, denominativè, & in-*
esse veri jam ab æterno extitit, etsi non *in esse*
rei, & physicè. *Inst. 5.* Prius est Deum prævi-
 dere, quàm Petrum peccare. *R. D.* Prius est
 tem-

tempore, & *duratione*. C. Prius est *logicè*, & *causalitate*. N. Futuratio peccati est *logicè* & *objective* prior præscientiâ Dei; Nam ideò Deus præscit peccatum futurum, quia illud in se formaliter futurum est; non verò ideo futurum est, quia Deus præscit. *Inst.* 6. Saltem præscientia Dei infert necessitatem peccati; quia est infallibilis, & non potest impediri. R. D. *assert.* infert necessitatem antecedentem. N. Consequentem. C. Ad *causalem* R. Præscientia Dei est quidem infallibilis; propterea tamen non infert necessitatem antecedentem, quia supponit liberam Petri determinationem ad peccatum, & quamvis Petrus, si Deus eum peccaturum præviderit, facere non possit, ut non videat, potuisset tamen facere, ut non vidisset, si nimirum non liberè se ad peccatum determinasset. Elegantissimè in hanc rem Venerabilis Beda *lib. qq. q. 13.* *Quid ergo, inquit, coëgit nos Deus, ut mali sibi videremur ab æterno? absit: Nos coëgimus eum, ut nos malos videret.* Ex his tamen non sequitur, Præscientiam Dei pendere à nobis *dependentiâ causalitatis physicæ*; sed pendet tantum à nobis *dependentiâ connexionis*, quæ oritur ex infinita Dei fœcunditate, & perfectione, quam nihil futuri latere potest.

525. *Obj.* 3. Quidquid futurum est, per decretum Dei futurum est, quo decernat vel ponere effectum, vel permittere; ergo præscindendo à decreto Dei res futura intelligi non potest. R. D. *ant.* Futurum est per decretum Dei vel *præsens*, vel *futurum*. C. necessariò per
decre-

decretum *præsens*. N. Etiam si hodiè nondum sit, aut nondum concipiatur decretum de permittendo peccato crastino, illud tamen cràs fore supponitur, quod sufficit, ut peccatum futurum dicatur. Poteris etiam sic distinguere; quidquid est futurum, est futurum *causaliter* per decretum Dei C. est futurum *formaliter* per illud. N. *Inst.* 1. Determinatè futurum, est determinatum ad esse futuri, sed ad hoc requiritur decretum *præsens*; ergo. R. D. *Maj.* est determinatum *physicè*, & *in esse rei*. N. est determinatum *objectivè*, & *in esse veri*. C. h. e. Peccatum futurum nondum est *physicè* determinatum, per decretum actu existens, potest tamen nunc intelligi pro suo tempore determinatum esse. *Inst.* 2. & *quæris*: An res, quòd futuræ sint determinatè, hoc habeant à se, vel ab aliqua causa? R. quòd futuræ sint *causaliter*, hoc habent à causa; quòd autem futuræ sint *formaliter*, hoc habent à se ipsis; Nam licet futuritio formalis sit ab alio in genere causæ efficientis, non tamen est ab alio in genere causæ formalis.

526. *Reflexio I.* Futuritio formalis rei *causaliter*, & *efficienter* habetur à decreto Dei, libertate creatâ aliisque concausis præsuppositis; *Formaliter* verò habetur à negatione existentia nunc, & existentia rei postea. II. Agens liberum est quidem indifferens adhuc vel illum effectum; propterea tamen non indiget influxu, vel qualitate prædeterminante *physicâ*, qualem adstruunt Thomistæ; sed quia est agens *indif-*

indifferens *active*, non *passive*, hinc se ipsum determinare potest, & se determinando simul determinat Deum ad præstandum suum concursum, quem Deus utpote causa universalis præstare tenetur, supposito decreto concurrenti cum causis secundis. III. Ut intelligatur, prævisionem divinam circa peccatum futurum non obstare libertati peccantis, concipienda sunt plura instantia rationis. In 1. concipitur libertas Petri v. g. indifferens ad peccandum, vel non peccandum. In 2. est libera determinatio Petri ad peccandum; in hoc signo propositio jam est determinatè vera. In 3. est visio Dei, quâ peccatum hoc videt: Unde colliges, visionem hanc esse solùm speculativam, quia non facit, vel determinat peccatum, sed illud præsupponit.

ARTICULUS IV.

De Conversione, & Equipollentia.

§ 27. **D**ico 1. Comptonus *Disp.* 6. *Sect.* 4. cum communi conversionem sic definit: *Est unius propositionis ad alteram per extremorum transpositionem necessaria consequentia.* Sensum hujus definitionis uberiùs explicatum habes in *Prolegomenis* n. 26. Quotuplex autem sit conversio, & quæ ejus regulæ, dictum est *ibidem* n. 24. & 25. Præter ea autem, quæ locis citatis de conversione dixi, observandum adhuc est I. Quod leges conversionis non in simplicibus solùm propositionibus teneant, sed etiam in compositis, i. e. in *copulativis*, *disjunctivè*